

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА «КРОК»

Кафедра _____ прикладної медицини _____

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи
Н.М. Літвін
«27» вересня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОД 6 Державна політика та правові засади громадського здоров'я.

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки _____

або спеціальність _____ **229 Громадське здоров'я** _____
(шифр і назва напрямку підготовки або спеціальності)

освітня програма _____ **Громадське здоров'я** _____
(назва спеціалізації)

інститут, факультет _____ **Навчально-науковий інститут медицини** _____
(назва інституту, факультету)

мова навчання _____ **українська** _____

РОЗРОБНИКИ

Солоненко І.М., д.мед.н., професор

(підпис)

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО КАФЕДРОЮ

Протокол № 3

від

«26» вересня 2019 р.

Завідувач кафедри

А.І.Сна

© Університет «КРОК», 2019 рік

© (Солоненко І.М.), 2019 рік

Київ – 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Призначення дисципліни	Обсяг дисципліни	Характеристика дисципліни	
Ступінь вищої освіти/ОКР: <u>магістр</u> (назва)	Кредити ECTS / Години 6 / 180	Обов'язкова дисципліна	
			заочна форма навчання
Галузь знань <u>22 охорона здоров'я</u> (шифр і назва)	Кількість розділів - 3	Курс / Семестр	
			1/1
Напрямок підготовки /спеціальність <u>229 Громадське здоров'я</u> (шифр і назва)	Кількість тем - 9	Лекції, години	
			20
Освітня програма: <u>Громадське здоров'я</u> (назва)	Форма підсумкового контролю – залік	Практичні, семінарські, лабораторні, індивідуальні заняття, консультації, год.	
			20
		Самостійна робота, години, питома вага	
			140 / 77,7

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: оволодіння студентами теоретичними знаннями та практичними навичками щодо реалізації політики в сфері охорони здоров'я, в отриманні фахівцем громадського здоров'я необхідного обсягу теоретичних медико-правових знань і практичних юридичних навичок у сфері охорони здоров'я України, що є необхідною умовою для збереження балансу взаємин між суб'єктами медичних правовідносин і дотримання прав людини в сфері охорони здоров'я.

Зокрема, студенти мають:

– **знати:** сутність, чинники та значення політики в сфері охорони здоров'я; методи та засоби управління реалізації політики в сфері охорони здоров'я; зміст та мету медичної реформи; особливості ресурсного забезпечення підприємств охорони здоров'я сутність, чинники та значення якості життя населення; особливості дослідження якості життя різних верств населення; методи та засоби управління якістю життя населення в системі громадського здоров'я; особливості управління якістю життя різних верств населення; понятійно-категоріальний апарат у галузі медичного права, джерела медичного права, тенденції нормотворення й державної політики у сфері охорони здоров'я, механізми здійснення прав та обов'язків суб'єктів медичних правовідносин, правові умови провадження окремих видів

медичної практики та їх правове регулювання, державно-правові гарантії та механізми захисту прав людини у сфері охорони здоров'я, дефекти надання медичної допомоги, їх правову кваліфікацію, види юридичної відповідальності за правопорушення у сфері охорони здоров'я, юридичну практику в галузі медичного права.

– **вміти:** оцінити розвиток сфери охорони здоров'я; виявити фактори, що впливають на її розвиток; простежити залежність між розвитком сфери охорони здоров'я та здоров'ям населення; обрати методи та засоби реалізації політики в сфері охорони здоров'я; використати переваги, що надає медична реформа; оптимізувати ресурсний потенціал і результати діяльності підприємств охорони здоров'я; розробити рекомендації щодо підвищення якості та доступності медичних і супутніх послуг; запропонувати концептуальні підходи до участі конкретного підприємства охорони здоров'я в розвитку вітчизняного медичного туризму, самостійно працювати із законодавством України та міжнародними і регіональними стандартами у сфері охорони здоров'я, готувати необхідні правові документи, використовувати арсенал експертиз і механізми контролю якості медичної допомоги, усвідомлювати наслідки професійної діяльності медичних працівників, аналізувати правову природу медичної допомоги.

Згідно з вимогами стандарту та освітньо-професійної програми навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми у сфері громадського здоров'я або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень, застосування наукових теорій та аналітичних методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел;
- здатність працювати в міжнародному контексті;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність розробляти та управляти проектами;

- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу й суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку і ведення здорового способу життя;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми;

спеціальні (фахові):

- здатність оцінювати, інтерпретувати, порівнювати та прогнозувати основні показники громадського здоров'я;
- здатність визначати пріоритети громадського здоров'я, проводити оцінку потреб сфери громадського здоров'я у конкретній ситуації;
- здатність розробляти та пропонувати науково обґрунтовані варіанти стратегій, політик і заходів, спрямованих на збереження та зміцнення здоров'я населення, а також оцінювати їх ефективність;
- здатність аналізувати стратегії, політики та інтервенції в сфері громадського здоров'я та пропонувати заходи щодо підвищення ефективності використання наявних коштів;
- здатність розробляти проекти надання послуг громадського здоров'я та профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань, промоції здоров'я, та забезпечувати їх реалізацію;
- здатність розробляти заходи з адвокації, комунікації та соціальної мобілізації у сфері громадського здоров'я;
- здатність застосовувати різні методики, стратегії та моделі викладання громадського здоров'я;
- здатність здійснювати наставництво та сприяти безперервному професійному розвитку фахівців з громадського здоров'я;
- здатність виконувати управлінські функції та організовувати надання послуг у сфері громадського здоров'я, забезпечувати контроль за якістю послуг, що надаються на належному рівні.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Методологія реалізації політики в сфері охорони здоров'я

Тема 1. Теоретичні основи розвитку сфери охорони здоров'я

Сфера охорони здоров'я: сутність, значення. Внутрішні та зовнішні чинники, що впливають на розвиток сфери охорони здоров'я. Взаємозв'язок між розвитком сфери охорони здоров'я та здоров'ям населення.

Тема 2. Складові реалізації політики в сфері охорони здоров'я

Сфера охорони здоров'я як об'єкт управління. Нормативно-правове та інституціональне забезпечення розвитку сфери охорони здоров'я. Методи та засоби реалізації політики в сфері охорони здоров'я.

Тема 3. Оцінювання розвитку сфери охорони здоров'я

Параметри та показники оцінювання розвитку сфери охорони здоров'я. Порівняння найбільш поширених методик оцінювання. Особливості використання результатів оцінювання для виявлення тенденцій та проблем розвитку сфери охорони здоров'я.

Розділ 2. Напрями реалізації політики щодо розвитку сфери охорони здоров'я

Тема 4. Медична реформа як спосіб розвитку сфери охорони здоров'я

Передумови медичної реформи та Стратегія її реалізації. Порядок і проміжні результати реформування підприємств охорони здоров'я первинної ланки. Реформування підприємств охорони здоров'я вторинної та третинної ланки.

Тема 5. Розвиток ресурсного забезпечення підприємств охорони здоров'я

Ресурси підприємств охорони здоров'я: сутність, види, значення. Залучення інвестицій та ефективне використання фінансових ресурсів. Модернізація матеріально-технічної бази підприємств охорони здоров'я. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації медичних кадрів.

Тема 6. Підвищення доступності якісних медичних послуг

Впорядкування переліку платних і безоплатних медичних і супутніх послуг. Оптимізація територіального розміщення суб'єктів господарювання, які надають медичні послуги. Контроль якості медичних і супутніх послуг. Регулювання цін на медичні та супутні послуги.

Розділ 3. Правові засади громадського здоров'я

Тема 7. Людина як суб'єкт, а її життя і здоров'я як об'єкт охорони і захисту державними інституціями

Поняття, зміст та сутність права людини у сфері здійснення медичної діяльності; правовий статус, як характеристика прав, свобод та обов'язків громадянина в сфері медичної діяльності (загальні, спеціальні).

Тема 8. Правові та організаційні засади діяльності держави в сфері охорони здоров'я

Стан правового регулювання суспільних відносин у сфері охорони здоров'я в Україні. Закріплення положень, що торкаються правового регулювання суспільних відносин у сфері охорони здоров'я в національному законодавстві, зокрема у конституційному, цивільному, господарському, адміністративному, кримінальному, екологічному законодавстві тощо та використання норм і стандартів відносно охорони здоров'я людини, що напрацьовані міжнародною спільнотою.

Тема 9. Медичне право: поняття, сутність, правовідносини, види, склад

Поняття, сутність і зміст медичного права та його місце в системі юридичних наук і юридичної освіти. Визнання його як галузі науки, рівень соціального регулювання медичної діяльності. Предмет, метод принципи медичного права, його система та структура. Суспільні відносини, що виникають у процесі здійснення медичної діяльності та сукупність правових способів, за допомогою яких відбувається регулювання таких відносин.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна/дистанційна форма					
	Су ма	у тому числі					Су ма	у тому числі				
		лек	п/с	лаб	інд	с р с		лек	п/с	лаб	інд	ср с
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Методологія реалізації політики в сфері охорони здоров'я												
Тема 1. Теоретичні основи розвитку сфери охорони здоров'я							20	3	2			15
Тема 2. Складові реалізації політики в сфері охорони здоров'я							20	2	3			15
Тема 3. Оцінювання розвитку сфери охорони здоров'я							20	2	2			16
Разом:							60	7	7			46
Розділ 2. Напрями реалізації політики щодо розвитку сфери охорони здоров'я												
Тема 4. Медична реформа як спосіб розвитку сфери охорони здоров'я							20	2	2			16
Тема 5. Розвиток ресурсного забезпечення підприємств охорони здоров'я							20	2	2			16
Тема 6. Підвищення доступності якісних медичних послуг							20	2	2			16
Разом:							60	6	6			48
Розділ 3. Правові засади громадського здоров'я.												
Тема 7. Людина як суб'єкт, а її життя і здоров'я як об'єкт охорони і захисту державними інституціями							20	2	2			16
Тема 8. Правові та організаційні засади діяльності держави в сфері охорони здоров'я							20	3	2			15

Тема 9. Медичне право: поняття, сутність, правовідносини, види, склад							20	2	3			15
Разом:							60	7	7			46
Усього годин:							180	20	20			140

5. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні основи розвитку сфери охорони здоров'я	3
2	Складові реалізації політики в сфері охорони здоров'я	2
3	Оцінювання розвитку сфери охорони здоров'я	2
4	Медична реформа як спосіб розвитку сфери охорони здоров'я	2
5	Розвиток ресурсного забезпечення підприємств охорони здоров'я	2
6	Підвищення доступності якісних медичних послуг	2
7	Людина як суб'єкт, а її життя і здоров'я як об'єкт охорони і захисту державними інституціями	2
8	Правові та організаційні засади діяльності держави в сфері охорони здоров'я	3
9	Медичне право: поняття, сутність, правовідносини, види склад	2
	Всього лекційних годин	20

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Оцінювання розвитку сфери охорони здоров'я	5
2	Розвиток ресурсного забезпечення підприємств охорони здоров'я	5
3	Підвищення доступності якісних медичних послуг	5
4	Медичне право: поняття, сутність, правовідносини, види, склад	5
	Всього годин практичних занять	20

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні основи розвитку сфери охорони здоров'я	15

2	Складові реалізації політики в сфері охорони здоров'я	15
3	Оцінювання розвитку сфери охорони здоров'я	16
4	Медична реформа як спосіб розвитку сфери охорони здоров'я	16
5	Розвиток ресурсного забезпечення підприємств охорони здоров'я	16
6	Підвищення доступності якісних медичних послуг	16
7	Людина як суб'єкт, а її життя і здоров'я як об'єкт охорони і захисту державними інституціями	16
8	Правові та організаційні засади діяльності держави в сфері охорони здоров'я	15
9	Медичне право: поняття, сутність, правовідносини, види склад	15
	Всього годин самостійної роботи студента	140

8. Методи навчання

Вивчення навчальної дисципліни «Державна політика та правові засади громадського здоров'я» здійснюється у формі самостійного опрацювання лекційного матеріалу, виконання практичних та індивідуальних завдань, самостійної роботи та контрольних заходів. Лекції з навчальної дисципліни «Державна політика та правові засади громадського здоров'я» подано у вигляді структурованих матеріалів та у формі мультимедійних презентацій за кожною окремою темою календарного плану. Лекційні заняття передбачають викладення теоретичного матеріалу з окресленої проблематики та мають за мету консультативно-оглядове означення проблеми і подання можливих напрямів її вирішення.

Практичні заняття призначені для детального розгляду окремих теоретичних положень навчальної дисципліни «Державна політика та правові засади громадського здоров'я», формування умінь та навичок практичного їх використання шляхом виконання практичних завдань.

Основними формами й методами самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни є повторення питань тем лекційних занять, опрацювання основної та додаткової рекомендованої літератури, періодичних видань, опрацювання інтернет-ресурсів; поглиблене вивчення окремих тем курсу, виконання індивідуальних, обов'язкових, додаткових та проблемних питань і завдань та виконання індивідуальних творчих завдань; словникова робота, аналіз, синтез, систематизація, порівняння, узагальнення явищ та фактів з метою підготовки відповідей на поставлені попередньо запитання; складання таблиць, графіків та схем; підготовка до виконання тестового підсумкового контролю знань. Обов'язкові завдання спрямовані на ґрунтовне засвоєння матеріалу, розглянутого на лекційних та практичних заняттях, та забезпечують самоконтроль з боку студентів за рівнем засвоєння дисципліни. Додаткові завдання, орієнтовані на поглиблення та

розширення навчального матеріалу, виконуються на розсуд студентів та зараховуються до загальної рейтингової оцінки як додаткові бали. Процес самостійної роботи з обов'язковою та додатковою літературою дає студенту можливість проявити вміння знайти та відібрати необхідний матеріал з літературних та інших джерел, проаналізувати та систематизувати його.

9. Методи контролю

Для визначення успішності навчання використовуються контрольні заходи. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретного завдання.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни або відокремлених за робочим навчальним планом.

Для контролю знань студентів з дисципліни розроблено завдання для підсумкового контролю з предмету.

Під час вивчення даної дисципліни використовується така форма семестрового контролю: залік.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за шкалою Університету (0-100, з урахуванням необов'язкових завдань – 120 балів), національною шкалою.

10.1. Схема нарахування балів з дисципліни

Види та зміст обов'язкових завдань	Максимальна оцінка	Примітки
Підготовка до занять	15	
Виконання практичних занять	40	
Виконання та захист індивідуальної навчально-дослідної роботи	20	необов'язкове завдання
Залік	45	
Разом:	100	

Максимальний бал за виконання необов'язкових завдань – 20.

10.2. Умови нарахування балів

Критерії розроблені для переліку базових спеціальних компетенцій.

90 балів та вище виставляють за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, здатність пропонувати оригінальні рішення, критично оцінювати об'єктивну та суб'єктивну інформацію, здійснювати самооцінку, логічно і послідовно відповідати на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання нестандартних практичних задач. **100 балів** можуть бути виставлені за виконання обов'язкових завдань; **120 балів** – за додаткові необов'язкові завдання з тематики дисципліни.

70-89 балів виставляють за міцні знання навчального матеріалу, включаючи розрахунки, аргументовані відповіді на поставлені питання, які можуть містити неточності; за вміння аналізувати отриману інформацію та пропонувати нестандартні рішення, застосовувати теоретичні положення під час розв’язання практичних нестандартних задач, вміння аналізувати явища та пропонувати оригінальні рішення; мають місце окремі помилки.

50-69 балів виставляють за посередні знання навчального матеріалу, його розуміння, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв’язання стандартних практичних задач, не завжди аргументовані відповіді; має місце значна кількість недоліків, у тому числі неточні, або мало аргументовані відповіді з порушенням послідовності викладення, за невпевненість під час пояснень теоретичних положень; відповідь задовольняє мінімальному позитивному рівню.

00-49 балів виставляють за відтворення обмеженої частини навчального матеріалу; при цьому – невміння його пояснити та вирішувати стандартні практичні задачі навіть за допомогою викладача; мають місце безсистемні фрагментарні знання навчального матеріалу, або їх відсутність; потребує повторного вивчення матеріалу.

При іншому наборі компетенцій та результатів навчальної дисципліни зміст критеріїв може бути іншим.

З метою полегшення користування комплексом типових критеріїв оцінювання та зменшення можливого суб’єктивізму викладачів рекомендується розробляти критерії оцінювання кожної незалежної змістової частини навчального матеріалу.

10.3. Критерії підсумкового оцінювання

Проміжок за накопичувальною шкалою Університету	Оцінка за чотирибальною національною шкалою
90 та вище	Відмінно
70–89	Добре
50–69	Задовільно
1–49	Незадовільно

11. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Комплекс навчально-методичного забезпечення з дисципліни.
3. Конспект лекцій з дисципліни.
4. Питання для підсумкового контролю з дисципліни.
5. Матеріали дистанційного курсу в системі MOODLE.

12. Рекомендована література

Базова

1. Ковальова О.М. Основи біоетики та біобезпеки: підручник К.: ВСВ «Медицина», 2016
2. Грін, Олександр. Загальне медичне право. Альбом схем: навчальний посібник Ужгород: ФОП «Сабов А.М.», 2017
3. Грін, Олександр. Основи медичного права. Альбом схем: навчальний посібник Ужгород: ФОП «Сабов А.М.», 2020
4. Грін, Олександр. Основи фармацевтичного права. Альбом схем: навчальний посібник Ужгород: ФОП «Сабов А.М.», 2020
5. Майданик Р.А. Медичне право в системі права України: навчально-практичний посібник К.: Алерта, 2013
6. Майданик Р.А. Страхування зобов'язань з наданням медичної допомоги К.: Алерта, 2013
7. Майданик Н.І. Репродуктивні права. Сурогатне материнство: навчально-практичний посібник К.: Алерта, 2013
8. Майданик Н.І. Право на медичну допомогу осіб, які позбавлені волі: навчально-практичний посібник К.: Алерта, 2013
9. Стеценко С.Г. Медичне право України: правові засади забезпечення медичного страхування: монографія К.: Атіка, 2010
10. Майданик Р.А. та інші Права людини в сфері охорони здоров'я: практикум К.: Алерта, 2013
11. Гетьман А.П. та інші Екологічне право в запитаннях та відповідях: навчальний посібник Х.: Право, 2017
12. Бичкова С.С. та інші Екологічне право: навчальний посібник К.: Правова єдність: Алерта, 2016
13. Курзова В.В. та інші Екологічне право України. Загальна частина: навчальний посібник К.: Правова єдність: Алерта, 2015

Допоміжна

1. Ахламов А.Г., Кусик Н.Л. Економіка та фінансування охорони здоров'я : навчально-методичний посібник. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2011. – 134 с.
2. Державна політика з охорони громадського здоров'я в Україні: Навч. посіб. / І. М. Солоненко, Л. І. Жаліло (кер. авт. колективу). — К.: Вид-во УАДУ, 2004. — 140 с.
3. Досвід країн Європи у фінансуванні галузі охорони здоров'я. Уроки для України / За заг. ред. В. Г. Черненка та В. М. Рудого. — К.: Академпрес, 2002. — 112 с.
4. Економіка підприємства : підручник / [кол. авт.]; за заг. ред. С.Ф. Покропивного. 2-ге вид., перероб. та доп. — Київ : КНЕУ, 2005. — 528 с.
5. Економічний розвиток і державна політика: Вип. 11. Державна політика та економіка охорони здоров'я в Україні / За ред. І. Розпутенка та І. Солоненка / Практикум. — К.: Вид-во “К. І. С.”, 2002. — 214 с.

6. Надюк З.О. Державне регулювання ринку медичних послуг в Україні : монографія. – Запоріжжя, 2008. – 296 с.
7. Пал А. Леслі. Аналіз державної політики. — К.: Основи, 2000.
8. Стратегічні напрямки розвитку охорони здоров'я в Україні / За заг. ред. В. М. Лехан. — К.: Сфера, 2001. — 176 с.

Інформаційні ресурси

1. Сайт Верховної Ради України - <http://www.rada.gov.ua/>
2. Сайт Кабінету Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua/>
3. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського. – URL: <http://www.dnpb.gov.ua>
4. Державна служба статистики України. – URL: www.ukrstat.gov.ua
5. Національна бібліотека України ім. В.И. Вернадського. – URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
6. Національна наукова медична бібліотека України. – URL: <http://www.library.gov.ua>
7. Національна медична бібліотека США. – URL: <http://www.nlm.nih.gov>
8. [http:// www.euro.who.int/pubrequest](http://www.euro.who.int/pubrequest)

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ:

1. Сфера охорони здоров'я: сутність, значення.
2. Внутрішні та зовнішні чинники, що впливають розвиток сфери охорони здоров'я.
3. Взаємозв'язок між розвитком сфери охорони здоров'я та здоров'ям населення.
4. Сфера охорони здоров'я як об'єкт управління.
5. Нормативно-правове та інституціональне забезпечення розвитку сфери охорони здоров'я.
6. Методи та засоби реалізації політики в сфері охорони здоров'я.
7. Параметри та показники оцінювання розвитку сфери охорони здоров'я.
8. Порівняння найбільш поширених методик оцінювання.
9. Особливості використання результатів оцінювання для виявлення тенденцій та проблем розвитку сфери охорони здоров'я.
10. Передумови медичної реформи та Стратегія її реалізації.
11. Порядок і проміжні результати реформування підприємств охорони здоров'я первинної ланки.
12. реформування підприємств охорони здоров'я вторинної та третинної ланки.
13. Ресурси підприємств охорони здоров'я: сутність, види, значення.
14. Залучення інвестицій та ефективне використання фінансових ресурсів.
15. Модернізація матеріально-технічної бази підприємств охорони здоров'я.
16. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації медичних кадрів.

17. Впорядкування переліку платних і безоплатних медичних і супутніх послуг.

18. Оптимізація територіального розміщення суб'єктів господарювання, які надають медичні послуги.

19. Контроль якості медичних і супутніх послуг.

20. Регулювання цін на медичні та супутні послуги.

21. Активізація роботи з існуючими та потенційними пацієнтами.

22. Розширення переліку медичних послуг і сегментів вітчизняної сфери охорони здоров'я, привабливих для медичних туристів.

23. Збереження конкурентних переваг медичних послуг.

24. Взаємовигідна співпраця з представниками дотичних галузей і сфер національної економіки.

25. Медичне право України як правове утворення: поняття, завдання, предмет.

26. Принципи і функції медичного права України.

27. Медичні правовідносини: поняття, види і склад.

28. Загальна характеристика законодавчого забезпечення охорони здоров'я в Україні.

29. Міжнародні акти у сфері охорони здоров'я та прав людини.

30. Регіональні акти у сфері охорони здоров'я та прав людини.

31. Права пацієнтів за міжнародними актами у сфері охорони здоров'я і прав людини.

32. Права медпрацівників за міжнародними актами у охорони здоров'я і прав людини.